

РЕЦЕНЗИЯ

за качествата на дисертационния труд на тема:
**„Телевизионно отразяване на Олимпийски игри –
психологически аспекти“**

за присъждане на образователната и научна степен **„Доктор“**
в област на висшето образование: **7. Здравеопазване и спорт,**
професионално направление: **7.6 Спорт,**
научна специалност:

**„Теория и методика на физическото възпитание и спортната
тренировка (вкл. Методика на Лечебната физкултура“** на

Василена Павлова Матакиева,

докторант към катедра **„Психология, педагогика и социология“**
на **НСА „В. Левски“**

Научен ръководител: **проф. Татяна Янчева, дн**

Данни за докторанта

Изборът на научните търсения на Василена Матакиева не е случаен. От 1992 г. до 2016 г. същата работи в БНТ като водещ на новини, продуцент, коментатор и репортер и е един от най-разпознаваемите спортни коментатори по баскетбол, биатлон и плувни спортове. Тя е единствената жена, отразявала в ефира на БНТ шест Олимпиади. Отговаря за въвеждането, развитието, подбора и обучението на млади журналисти в спортната редакция на медията. От 2008 г. до момента е преподавател по спортна журналистика в Национална спортна академия. От 2006 г. до 2012 г. е пресаташе в БОК и член на Медийната комисия на БОК.

Завършва Национална спортна академия „В. Левски“ през 1991 г., с придобити квалификации „Треньор по баскетбол“ и „Учител по физическо възпитание и спорт“, с призната магистърска степен и в двете направления. Пак там, през 2006 г. придобива и образователно-квалификационната степен „Магистър по спортна психология“.

Зачислена е за задочен докторант към катедра „Психология, педагогика и социология“ през 2012 г. (Заповед на Ректора на НСА № 1691/18.10.2012 г.).

Отчислена е с право на защита през 2017 г. (Заповед на Ректора на НСА № 2351/13.12.2017 г.).

В качеството си на публична личност Василена Матакиева се отличава с лоялност, високо-професионални умения и социални компетенции, способност да работи в екип и завиден комуникативен опит в отношенията с колеги и зрители. Умее да организира и управлява работата на големи групи от хора. Работи с Windows, MacOS, iOS, както и с програми за видеомонтаж AVID. Владее руски и английски езици.

Подробности за процедурата

По време на обучението в докторска степен не са допуснати процедурни нарушения. Докторантката успешно е изпълнила изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника на НСА „В. Левски“ за прилагане на този закон.

Направената от компетентните органи проверка на представения за защита дисертационен труд установява, че „...не са установени недопустими граници на плагиатство“ (Служебна бележка № P1-207/07.02.2023 г.).

След проведено успешно вътрешно обсъждане на дисертационния труд (Докладна записка № 41/05.01.2023 г. на проф. М. Георгиев – доктор), е стартирана процедура за провеждане на публична защита пред научно жури (Заповед на Ректора на НСА № 22/13.01.2023 г.).

Данни за дисертационния труд и автореферата

Разработваният в дисертационния труд проблем е изключително актуален и има за цел да бъдат проучени основните стрес-фактори, нивата на тревожност и предпочитаните стратегии за справяне със стреса на журналистическите екипи, отразяващи престижни спортни събития, както правилно е отбелязано на стр. 46, вместо изписаното в заглавието и целта по-ограничено понятие „Олимпийски игри“.

Рецензията докторски труд е разработен в обем от 144 стр., в т.ч. 21 таблици, 15 фигури, списък на проучените литературни източници и 4 приложения. Структуриран е според изискванията за подобен род научни

материали. Написан е на добър език и стил, но по отношение на онагледяването, би могло да се желае повече.

Разработката притежава редица качества, които безспорно имат приносен характер:

- Извършен е задълбочен теоретичен анализ (с помощта на 150 литературни източника, от които 20 на кирилица, 127 – на латиница и 3 уебсайта), който е позволил на докторантката да определи историческите периоди, свързани с различните форми на отразяване на Олимпийските игри, отначало само от вестници и списания, а от 1936 г. и от телевизионни екипи. На много високо ниво са разкрити специфичните особености на спортната журналистика, в т.ч. спецификата на работната среда и изискванията към спортните журналисти. Разкрити са характеристиките на т.нар. „стрес на работното място“, който се проявява „когато изискванията към дейността на дадено лице не съответстват на неговите възможности, способности или умения и поставят на изпитание способностите му да се справи с поставените предизвикателства“. Това, разбира се, не дава основание за съмнения в готовността на българските спортни журналистически екипи, но според авторката, непрекъснато повишаващата се конкуренция, често трудните условия на работа, някои рискови фактори и други подобни, са предпоставка за появата на висок стрес. Особено ценна за целевата група е представената информация за психологическите аспекти на медийното отразяване на ОИ, свързани с възникването на стреса, избора на подходящи стратегии за справяне с него и проявите на тревожност.

- Използван е подходящ методически инструментариум, който дава възможност да бъдат решени на високо ниво целите и задачите на изследването. Приложената комплексна методика, както и математико-статистическите методи за обработка на емпиричните данни от изследването, са описани точно и ясно и позволяват коректно да бъдат направени анализите на събраната богата информация.

- Контингентът на изследване е достатъчно представителен („извадката е изчерпваща“) и разкрива особеностите на генералната съвкупност, към която принадлежи - в проучването участват общо 36 члена на

журналистическия екип, отразявал XXXI Летни олимпийски игри, проведени в Рио де Жанейро през 2016 г. Приемам, че става дума за български екип, въпреки че нито в заглавието, нито в Методиката, има данни за националността на изследваните журналисти. Единствената подсказка се намира на 83 стр., където е отбелязано, че „екипът на БНТ, отразяващ ОИ в Рио де Жанейро, е бил предварително наясно къде отива“ и е бил подготвен за това. И тук естествено възниква въпросът **„Счита ли докторантката, че установените при настоящото изследване закономерности, свързани с основните стрес-фактори, нивото на тревожност и предпочитаните стратегии за справяне със стреса са валидни и за журналистическите екипи, отразяващи друг вид престижни състезания? И, доколкото тя има наблюдения, в което не се съмнявам, има ли някои различия по отношение на изследваните психологически аспекти между българските журналистически екипи и екипите на другите страни?“**

■ Анализът на резултатите е направен на високо професионално ниво в няколко направления, което позволява на докторантката:

- да разкрие и класифицира по-значимите източници, които предизвикват стрес при изследваната съвкупност в условията на проведеното проучване;
- да установи най-предпочитаните от спортните журналисти стратегии за справяне с различните прояви на стреса по време на ОИ;
- да установи нивата на различните видове тревожност при членовете на екипа преди и след извършената работа.

■ Висока практическа стойност имат резултатите от корелационния анализ, които позволяват да бъдат разкрити зависимостите между източниците на стрес, стратегиите за справяне с него и проявите на тревожност, при членовете на екипа от различните възрастови групи при двата пола.

Изводите са представени точно и естествено произтичат от анализа на резултатите, въпреки че биха могли да бъдат малко по-разширени. Препоръките са насочени към практиката и са доказателство за високия професионализъм на авторката на рецензирания дисертационен труд.

Авторефератът е разработен според изискванията и представя коректно съдържанието на разработката.

Придружаващата документация отговаря на нормативните изисквания.

Представените, в съответствие с изискванията, две научни публикации са тясно свързани с темата на дисертационния труд.

В **заключение**, считам, че е извършен голям обем научно-изследователска работа, която включва сериозно теоретично проучване на изследвания проблем, стабилна подготовка и провеждане на научно изследване за разкриване на психологическите аспекти на професионалната дейност на спортните журналистически екипи по време на отразяването на престижни състезания, както и професионален анализ на резултатите от него. Докторската дисертация има висока научна и приложна стойност и отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав на Република България и правилника на Национална спортна академия "Васил Левски" за придобиване на образователната и научна степен **"Доктор"**.

Всичко това ми дава основание, напълно убедено, **да заявя своя положителен вот** за присъждане на **Василена Павлова Матакиева** на образователната и научна степен **„Доктор“** в област на висшето образование **7. Здравеопазване и спорт**, професионално направление **7.6. Спорт**, научна специалност **„Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на Лечебната физкултура“**.

13.02.2023 г.

София

Рецензент:.....

(проф. Росица Църова – доктор)

OPINION

on the merits of the doctoral thesis on the topic: "***TV coverage of the Olympic Games – Psychological Aspects***"
for awarding of the educational and scientific degree "***Ph. Doctor***"
in the field of higher education: ***7. Healthcare and Sports,***
professional direction ***7.6. Sports,***
the scientific specialty „ ***Theory and Methodology of Physical education and Sports training (including Methodology of Remedial Physical Culture)***“
of ***Vasilena Pavlova Matakieva -***

PhD student at the ***Psychology, Pedagogy and Sociology department***
at the ***National Sports Academy "Vassil Levski" (Sofia)***

Scientific supervisor: ***Full Prof. Tatyana Yancheva, D. Sc.***

Data on the PhD candidate

The choice of Vasilena Matakieva's scientific research is not accidental. From 1992 to 2016, she worked at Bulgarian National TV as a news anchor, producer, commentator and reporter and she is one of the most recognizable sports commentators in basketball, biathlon and swimming sports. She is the only woman who covered six Olympics on BNT. She is responsible for the introduction, development, selection and training of young journalists in the sports editorial office of the media. From 2008 to the present, she is a professor of sports journalism at the National Sports Academy. From 2006 to 2012, she was a press officer at the Bulgarian Olympic Committee and a member of the Media Commission of the Bulgarian Olympic Committee.

He graduated from the National Sports Academy "Vassil Levski" in 1991, with acquired qualifications "Basketball Coach" and "Physical Education and Sports Teacher", with a recognized master's degree in both fields. Also there, in 2006, she acquired the educational and qualification degree "Master in Sports Psychology".

She was enrolled as a part-time doctoral student at the Department of Psychology, Pedagogy and Sociology in 2012 (Order of the Rector of the National

Sports Academy No. 1691/18.10.2012). She was deducted with the right of defense in 2017 (Order of the Rector of the National Sports Academy No. 2351/13.12.2017).

In her capacity as a public figure, Vasilena Matakieva is distinguished by loyalty, highly professional skills and social competences, ability to work in a team and enviable communicative experience in relations with colleagues and viewers. She is able to organize and manage the work of large groups of people. She works with a large number of computer programs (Windows, MacOS, iOS), as well as AVID video editing programs. She speaks Russian and English languages.

Details of the procedure

No procedural violations were committed during the doctoral studies. The doctoral student has successfully fulfilled the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and of the Regulations of the National Sports Academy "Vassil Levski" for the implementation of this law.

The inspection of the dissertation submitted for defense by the competent authorities found that "...no unacceptable limits of plagiarism were established" (Official Note No. P1-207/07.02.2023 r.).

After a successful internal discussion of the dissertation work (Report No. 41/05.01.2023 of Full Prof. M. Georgiev - PhD), a procedure for conducting a Public defense before a Scientific jury was launched (Order of the Rector of the National Sports Academy No. 22/13.01.2023).

Data for the dissertation and the abstract

The problem developed in the dissertation is extremely topical and aims to investigate the main stressors, anxiety levels and preferred stress coping strategies of journalistic teams covering prestigious sports events, as correctly noted on page 46, instead of written in the title and purpose more limited term "Olympic Games".

The peer-reviewed doctoral work was developed in a volume of 144 pages, incl. 21 tables, 15 figures, a list of studied literature sources and 4 appendices. It is structured according to the requirements for a similar kind of scientific materials. It is written in good language and style, but in terms of visualization, more could be desired.

The development has a number of qualities that are undoubtedly of a contributing nature:

- An in-depth theoretical analysis was carried out (with the help of 150 literary sources, of which 20 in Cyrillic, 127 in Latin and 3 websites), which allowed the PhD student to determine the historical periods associated with the different forms of coverage of the Olympic Games, in the beginning only by newspapers and magazines, and from 1936 also by television crews. The specific features of sports journalism have been revealed at a very high level, including the specifics of the working environment and the requirements for sports journalists. The characteristics of the so-called "workplace stress" which occurs "when the demands of a person's activity do not correspond to his capabilities, abilities or skills and test his ability to cope with the challenges" are revealed. This, of course, does not give grounds for doubting the readiness of the Bulgarian sports journalism teams, but according to the author, the ever-increasing competition, often difficult working conditions, some risk factors and the like, are a prerequisite for the appearance of high stress. Particularly valuable for the target group is the presented information about the psychological aspects of media coverage of the Olympic Games, related to the occurrence of stress, the choice of appropriate coping strategies and the manifestations of anxiety.

- An appropriate methodological toolkit was used, which makes it possible to solve the goals and tasks of the research at a high level. The applied complex methodology, as well as the mathematical and statistical methods for processing the empirical data from the study, are described precisely and clearly and allow the analyses of the collected rich information to be done correctly.

- The research contingent is sufficiently representative ("the sample is exhaustive") and reveals the features of the general population to which it belongs - a total of 36 members of the journalistic team covering the XXXI Summer Olympic Games held in Rio de Janeiro in 2016 participated in the study. I accept that it is a Bulgarian team, although neither the title nor the Methodology contains data on the nationality of the investigated journalists. The only hint is found on page 83, where it is noted that "the team of Bulgarian National TV covering the Olympic Games in Rio de Janeiro knew in advance where they were going" and was prepared for it. And here the questions naturally arises, "***Does the doctoral student believe that the***

regularities established in the present study related to the main stress factors, the level of anxiety and the preferred strategies for dealing with stress are also valid for journalistic teams covering other types of prestigious competitions?" And, as far as she has observations, which I have no doubt, are there any differences in terms of psychological aspects studied between the Bulgarian journalistic teams and the teams of other countries?"

▪ The analysis of the results was done at a high professional level in several areas, which allows the doctoral student:

- to reveal and classify the more significant sources that cause stress in the studied population in the conditions of the conducted study;
- to establish the strategies most preferred by sports journalists to deal with the various manifestations of stress during the Olympic Games;
- to determine the levels of different types of anxiety in team members before and after the work done.

▪ The results of the correlation analysis have a high practical value, which allow the dependencies between the sources of stress, the strategies to deal with it and the manifestations of anxiety, in the team members of the different age groups in both sexes to be revealed.

The conclusions are presented accurately and naturally flow from the analysis of the results, although they could be a little more extended. The recommendations are aimed at practice and are proof of the high professionalism of the author of the reviewed dissertation work.

The abstract is developed according to the requirements and correctly presents the content of the development.

The accompanying documentation meets the regulatory requirements.

The submitted, in accordance with the requirements, two scientific publications are closely related to the topic of the dissertation work.

In conclusion, I consider that a large amount of research work has been carried out, which includes a serious theoretical study of the researched problem, stable preparation and conducting a scientific study to reveal the psychological aspects

of the professional activity of sports journalist teams during the coverage of prestigious competitions, as well as a professional analysis of its results. The doctoral dissertation has a high scientific and applied value and meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff of the Republic of Bulgaria and the regulations of the National Sports Academy "Vassil Levski" for the acquisition of the educational and scientific degree "**Ph. Doctor**".

All this gives me the reason, fully convinced, ***to declare my positive vote*** for awarding ***Vasilena Pavlova Matakieva*** the educational and scientific degree "**Ph. Doctor**" in the field of higher education ***7. Healthcare and Sports***, professional direction ***7.6. Sports***, scientific specialty ***„Theory and Methodology of Physical education and Sports training (including Methodology of Remedial Physical Culture)“***.

13/02/2023

Sofia

Reviewer:.....

(Full Prof. Rossitza Tzarova – PhD)